

**CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII
ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII**

**СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY**

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfint nr.180, bir.600
tel.: +373 (0) 22 21-28-07

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 600
тел.: +373 (0) 22 21-28-07

**DECIZIE
din 28 aprilie 2017
cauza nr. 11/17**

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Oxana GUMENNAIA – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Lucia GAVRILIȚĂ – membră

au examinat susținerile scrise ale
petiționarilor: D.I., N.D., D.A., P.B., M.V., B.V., S.P., D.V., G.O., B.V., B.E.
reclamatului: Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei, și
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Pretinsa discriminare pe criteriu de activitate profesională la calcularea pensiilor pentru angajații sistemului penitenciar.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25.05.2012. Consiliul, din oficiu, a examinat tardivitatea plângerii și consideră necesar a fi acceptată, întrucât circumstanțele descrise ridică semne de încălcare de drept ce se aplică până în prezent.

III. Susținerile părților

Alegațiile petiționarilor

- 3.1 Petiționarii, pensionați din sistemul penitenciar în perioada anilor 1998-2011, declară că la stabilirea pensiei nu s-a luat în calcul indemnizația bănească în mărime de 1,5 salariu de funcție, de care au beneficiat pe parcursul activității în municipiul Bender. Indemnizația, ce constituie un drept bănesc, se acordă atât persoanelor din sistemului penitenciar, cât și celor din trupele organelor afacerilor interne, care activează sau sunt detașați. Petiționarii susțin că pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au activat în mun. Bender această indemnizație se ia în calcul la stabilirea pensiilor. Astfel, petiționarii consideră că, la calcularea pensiilor, au fost discriminați pe criteriul de activitate profesională.

Susținerile reclamatului

- 3.2 Pensia pentru colaboratorii DIP este stabilită în baza Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1445-XII din 23 iunie 1993. Pensia urmează a fi calculată din: salariul de funcție, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.
- 3.3 Potrivit pct. 6 al Anexei nr. 5 din Hotărârii Guvernului nr. 650 din 12 iunie 2006 privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice, se acordă Departamentului Instituțiilor Penitenciare dreptul de a stabili pentru efectivul de trupă și corpul de comandă al instituțiilor penitenciare din municipiul Bender, precum și colaboratorilor detașați în aceste instituții o indemnizație lunară în mărime de până la 1,5 salarii de funcție corespunzătoare

categoriei de salarizare stabilite, utilizând anual, în acest scop, 18 fonduri lunare de salarizare, calculate în raport cu salariile de funcție. Totodată, potrivit pct. 5 al Anexei nr. 2 din Hotărârea menționată supra, se acordă Ministerului Afacerilor Interne dreptul de a stabili pentru militari, efectivul de trupă și corpul de comandă din cadrul subdiviziunilor municipiului Bender și raionului Dubăsari, precum și angajaților detașați în aceste subdiviziuni o indemnizație lunară, în mărime de până la 1,5 salarii de funcție corespunzătoare categoriei de salarizare stabilite, utilizând anual, în acest scop, 18 fonduri lunare de salarizare, calculate în raport cu salariile de funcție.

- 3.4 Potrivit pct. 3 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994 se consideră plăți compensatorii: majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or. Bender. Indemnizația lunară nominalizată stabilită efectivului de trupă și corpului de comandă al instituțiilor penitenciare din municipiul Bender reprezintă, potrivit pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, o plată compensatorie și, prin urmare, nu se include în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor din care urmează să se calculeze pensia colaboratorilor respectivi. Cu referire la indemnizația lunară acordată colaboratorilor Ministerului Afacerilor Interne, aceasta reprezintă un supliment la salariu care se acordă permanent și care nu se regăsește în categoria plăților compensatorii.
- 3.5 Astfel, având în vedere că indemnizația pentru efectivul de trupă și corpul de comandă din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne nu reprezintă o plată compensatorie, ci o parte componentă a salariului și se ia în calcul la stabilirea pensiei.
- 3.6 Începând cu 01.01.2017 Casa Națională de Asigurări Sociale este instituția cu atribuții în domeniul stabilirii și plății pensiilor pentru angajaților structurilor de forță. Cadrul normativ care reglementează procesul de stabilire a pensiilor militarilor este ambiguu, iar în consecință poate determina tratarea neuniformă a beneficiarilor la stabilirea prestației sociale. Prin urmare, MMPSF, ca urmare a preluării atribuțiilor de elaborare și promovare a politicilor în domeniul respectiv, va iniția procesul de revizuire a întregului cadru legal în acest sens.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin. 2** garantează dreptul la egalitate, iar toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012** stabilește la **art. 1 alin.1** că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat.
- 4.3 **Legea cu privire la asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 la art. 2 alin. (1)** militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu; **art. 44 alin. (2)** prevede că pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.
- 4.4 **Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996 la art. 30 alin. (1)** asigurarea cu pensii a colaboratorilor sistemului penitenciar se face în modul stabilit de Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele

organelor afacerilor interne, luându-se în considerare înlesnirile stabilite la art.33 alin.(2) și (3) din prezenta lege.

- 4.5 **Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și a indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție nr. 78 din 21 februarie 1994, la pct. 2 lit. a)** prevede că pensiile militarilor și ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri al Poliției de Frontieră, colaboratorii Centrului Național Anticorupție și ale sistemului penitenciar se calculează din următoarele tipuri de drepturi bănești: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul pe bază de contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, corpului de ofițeri și subofițeri al Poliției de Frontieră (cu excepția persoanelor indicate în subpunctele "b" și "c" ale prezentului punct) - din salariul funcției deținute conform schemei de încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înaintate de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente, primite în ultimul an de serviciu; **pct. 3** în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile și suplimentele care, conform legislației în vigoare, sunt acordate permanent. Totodată, indemnizația pentru executarea conștiințioasă a obligațiilor de serviciu, pentru disciplină ireproșabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) și asistența materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decât mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv. Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii. Se consideră plăți compensatorii: compensația pentru concediul nefolosit; compensația în schimbul rației alimentare; compensația în schimbul echipamentului; compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății; compensația pentru închirierea spațiului locativ; indemnizațiile de transfer; plățile de asigurare; indemnizațiile de instalare, diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; indemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă și corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or. Bender; plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sânguincioasă; sporul la salariul de funcție în cuantum de 50%, prevăzut de art.29 pct.5 al Legii cu privire la sistemul penitenciar nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996; pensiile și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu.
- 4.6 **Hotărârea privind salarizarea militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității naționale, securității statului și ordinii publice nr. 650 din 12.06.2006, pct. 17** sporurile, suplimentele și indemnizațiile enumerate în prezenta hotărâre se determină conform Regulamentului cu privire la modalitatea de stabilire și calculare a sporurilor, plăților suplimentare și indemnizațiilor militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă, elaborat de către Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul Poliției de Frontieră, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Stat de Curieri Speciali; **pct. 19** Ministrul apărării, ministrul afacerilor interne, directorul general al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, directorul general al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, directorul Centrului Național Anticorupție și șeful Serviciului de Stat de Curieri Speciali se investesc cu dreptul: de a stabili categoriile de salarizare pentru alte categorii de militari, efectiv de trupă și corp de comandă, ale căror funcții nu au fost prevăzute în prezenta hotărâre, potrivit celor aprobate; de a stabili modul și regulile de achitare a altor drepturi bănești militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă în diverse cazuri de serviciu; **pct. 5 Anexa nr. 2** prevede că se acordă Ministerului Afacerilor Interne dreptul de a stabili pentru militari, efectivul de trupă și corpul de comandă din cadrul subdiviziunilor municipiului Bender și raionului Dubăsari, precum și angajaților detașați în aceste subdiviziuni o indemnizație lunară, în mărime de până la 1,5 salarii de funcție corespunzătoare categoriei de salarizare stabilite, utilizând anual, în acest scop, 18 fonduri lunare de salarizare, calculate în raport cu salariile de funcție; și **pct. 6 din Anexa nr. 5** se acordă Departamentului Instituțiilor Penitenciare dreptul de a stabili pentru efectivul de trupă

și corpul de comandă al instituțiilor penitenciare din municipiul Bender, precum și colaboratorilor detașați în aceste instituții o indemnizație lunară în mărime de până la 1,5 salarii de funcție corespunzătoare categoriei de salarizare stabilite, utilizând anual, în acest scop, 18 fonduri lunare de salarizare, calculate în raport cu salariile de funcție.

- 4.7 **Regulamentul cu privire la modalitatea de stabilire și calculare a sporurilor, plăților suplimentare și indemnizațiilor efectivului de trupă și corpului de comandă al sistemului penitenciar aprobat prin Ordinul Departamentului Instituții Penitenciare nr. 166 din 28 septembrie 2006 la pct. 4 lit. h)** prevede că colaboratorii sistemului penitenciar pot beneficia și de alte drepturi bănești cu caracter compensatoriu sau unic, care nu constituie drepturi salariale și anume: indemnizația lunară stabilită efectivului de trupă și corpului de comandă al instituțiilor penitenciare din municipiul Bender, precum și colaboratorilor detașați în aceste instituții.
- 4.8 **Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale la art. 14** prevede că exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele examinate, Consiliul reține o pretinsă discriminare directă la calcularea pensiilor pentru angajații sistemului penitenciar.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (*art. 15 alin.(1) și art. 19 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității*), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (*cauza D. H. și alții v. Republica Cehă par. 82-84, par.177, cauza Chassagnou și alții v. Franța par.91-92, Timishev v. Rusia par.57*), prevede o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamant atunci când petiționarul prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Reieșind din alegațiile expuse, pentru a institui o prezumție de discriminare directă, petiționarii urmau să prezinte fapte care arată:
- 1) tratamentul mai puțin favorabil (excludere, deosebire, etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege;
 - 2) în comparație cu alte persoane (un grup de persoane);
 - 3) cu care se află în situație analogică;
 - 4) în baza unui criteriu protejat.
- 5.3 Examinând circumstanțele invocate, Consiliul stabilește o prezumție de discriminare directă, or toate elementele enumerate mai sus au fost corespunzător descrise. Astfel, se atestă că atât angajații sistemului penitenciar, cât și angajații organelor afacerilor interne, care activează sau sunt detașați în municipiul Bender sunt în drept să beneficieze lunar de o indemnizație bănească în mărime de 1,5 salariu de funcție. Această indemnizație se include în baza de calcul pentru stabilirea pensiei doar pentru angajații organelor afacerilor interne. Respectiv, petiționarii consideră că acest tratament diferențiat este determinat de activitatea lor profesională. Cu referire la criteriul invocat, Consiliul observă că activitatea profesională, exprimată aici constituie serviciul unei persoane. Astfel, Consiliu menționează că acesta este un criteriu protejat, similar celor stabilite la art. 1 alin.(1) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității. Mai mult, acest criteriu este unul protejat de către art. 22 din Codul de procedură Civilă, după cum Consiliul a explicat anterior prin deciziile pe cauza nr. 427/16¹ și 442/16².
- 5.4 Conform art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25.05.2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Consiliul urmează să aprecieze existența unei justificări obiective și rezonabile a tratamentului diferențiat deplâns.
- 5.5 În susținerea poziției sale partea reclamată notează că potrivit legislației în vigoare, indemnizația lunară în mărime de 1,5 salarii de funcție oferită petiționarilor pentru activitate într-o instituție penitenciară din mun. Bender, reprezintă plată compensatorie și nu este luată în calcul la stabilirea pensiei, iar indemnizația lunară în mărime de 1,5 salarii de funcție oferită

¹ https://www.egalitate.md/media/files/files/decizie_427_2016_constatare_depers__4969759.pdf

² http://www.egalitate.md/media/files/files/draft_decizie_constatare_442_2016-votat_3594146.pdf

pentru activitate într-o subdiviziunea a MAI în mun. Bender, reprezintă supliment la salariu și de aceea se ia în calcul la stabilirea pensiei.

- 5.6 Consiliul examinând prevederile normative relevante observă că acestea instituie un tratament diferit al situațiilor identice din punct de vedere juridic, or atât unii, cât și alții, au activat în municipiul Bender, au fost expuși la același risc pentru care a fost instituită aceeași indemnizație lunară. Respectiv, din aceste considerente, angajații MAI se află în situație similară cu angajații sistemului penitenciar. Mai mult, pentru tratamentul diferențiat constatat, partea reclamată nu a prezentat o justificare obiectivă și rezonabilă. Atât timp cât aceeași indemnizație are un caracter permanent, este stabilită și achitată ambelor categorii de angajați pentru activitatea desfășurată în mun. Bender, nu există nici o rațiune juridică de a o exclude din baza de calcul pentru stabilirea pensiei a angajaților sistemului penitenciar. În acest sens, Consiliul menționează că drepturile sociale pentru ambele categorii de angajați trebuie realizate în condiții identice, fără discriminare.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, 8 lit. c) și art. 15 alin. (4) din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25.05.2012, coroborat cu pct. 61 al Legii nr. 298 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 21.12.2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare directă la calcularea pensiilor pentru angajații sistemului penitenciar.
2. Consiliul recomandă Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei să revizuiască prevederile normative relevante, asigurând un tratament nediscriminatoriu la stabilirea și calcularea pensiilor tuturor angajaților din structurile de forță.
3. Decizie se comunicată părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
4. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 ale Legii nr.298 din 21.12.2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și ale Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10.02.2000.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – Președinte

Oxana GUMENNAIA – Membră

Andrei BRIGHIDIN – Membru

Lucia GAVRILIȚĂ – Membră